

A Comparative Study of Chinese Idiomatic Expressions Containing the Words “jī” with their Thai Equivalent /kai/

Thitiporn Jantaveera¹; Rungrada Thonganun²; Nititaya Soontornthamni³

Foreign Language Department, Faculty of Liberal Arts,
Prince of Songkla University, Songkla 90110 Thailand
E-mail: Nititaya.s@gmail.com

(received 28 November, 2022) (revised 31 January, 2023)

(accepted 7 March, 2023)

Abstract

This research aims to study the meanings and reflection of Chinese idiomatic expressions containing the word “ji”(chicken) with Thai idiomatic expressions containing the word “kai” (chicken). This is a qualitative research which use descriptive analysis method. The research collected data from books and related documents such as Chinese idioms dictionary, Chinese-Thai dictionary, Thai idiom book and Thai online dictionary. The researchers collected 73 idioms including 45 Chinese idioms with the word “ji” (chicken) and 28 Thai idioms with the word “kai” (chicken).

The results showed that 1. The meaning of idioms is divided into 2 issues: 1) There are 9 Chinese idioms and Thai idioms that have the same meaning, divided into 3 categories: living environment, human behavior and actions and human punishment 2) There are 64 Chinese idioms and Thai idioms with different meanings: (1) 19 idioms expressing a positive meaning, divided into 6 categories: human relations, time, treatment, human behavior and actions, human personality and society (2) 45 idioms expressing negative meanings, divided into 7 categories: human behavior and actions, society, value and significance, human relationships, prostitution, human personality and chaos. 2. There are 11 aspects of reflection: human relations, human behavior and actions, living environment, social, human punishment, value and significance, time, treatment, prostitution, human personality and chaos. The similarities and differences of meanings and reflections depend on the context of each society, such as perspective, way of life, social and tradition.

Keywords: Chinese idioms; Thai idioms; chicken; comparative study

¹ Undergraduate student, Chinese major

² Undergraduate student, Chinese major

³ Lecturer, Corresponding Author

การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “吉” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่อ”

ฐิติพร จันทวีระ⁴ รุ่งรดา ทองอนันต์⁵ นิติยา สุนทรธรรมนิติ⁶

หลักสูตรภาษาจีน สาขาภาษาต่างประเทศ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประเทศไทย

อีเมล Nititaya.s@gmail.com

วันรับบทความ 28 พฤศจิกายน 2565 วันแก้ไขบทความ 31 มกราคม 2566

วันตอบรับตีพิมพ์บทความ 7 มีนาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่อ” ในด้านความหมาย และภาพสะท้อนที่ปรากฏ งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พจนานุกรมสำนวนจีน พจนานุกรมจีน-ไทย หนังสือสำนวนไทย และเว็บไซต์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พบว่ามีสำนวนจีนที่มีคำว่า “吉” 45 สำนวน และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่อ” 28 สำนวน รวมทั้งสิ้น 73 สำนวน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความหมายของสำนวนจีนและไทยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกัน 9 สำนวน แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ พฤติกรรมของมนุษย์ การลงโทษมนุษย์ 2) สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายต่างกัน 64 สำนวน ประกอบด้วย (1) สำนวนที่แสดงความหมายเชิงบวก 19 สำนวน แบ่งเป็น 6 ประเภท ได้แก่ ความสัมพันธ์ของมนุษย์ เวลา การรักษาโรค พฤติกรรมของมนุษย์ ลักษณะรูปร่างของมนุษย์ และสังคม (2) สำนวนที่แสดงความหมายเชิงลบ 45 สำนวน แบ่งเป็น 7 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมของมนุษย์ สังคม คุณค่าและความสำคัญ ความสัมพันธ์ของมนุษย์ อาชีพขายบริการ ลักษณะรูปร่างของมนุษย์ และความวุ่นวาย 2. ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนและสำนวนไทย รวม 11 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ของมนุษย์ ด้านพฤติกรรมของมนุษย์ ด้านสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ด้านสังคม ด้านการลงโทษมนุษย์ ด้านคุณค่าและความสำคัญ ด้านเวลา ด้านการรักษาโรค ด้านอาชีพขายบริการ ด้านลักษณะรูปร่างของมนุษย์ และด้านความวุ่นวาย ซึ่งภาพสะท้อนล้วนเป็นไปตามบริบทของแต่ละสังคม ซึ่งเกิดจากมุมมอง วิถีชีวิต สังคม และขนบธรรมเนียม

คำสำคัญ สำนวนจีน สำนวนไทย ไก่อ การเปรียบเทียบ

⁴ นักศึกษาปริญญาตรี วิชาเอกภาษาจีน

⁵ นักศึกษาปริญญาตรี วิชาเอกภาษาจีน

⁶ อาจารย์ประจำสาขาภาษาต่างประเทศ ผู้ประพันธ์บรรณกิจ



1. บทนำ

การสื่อสารพูดคุยเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะสื่อสารกันผ่านภาษาใดก็ตาม Kanchanakphan (2543) กล่าวว่า “คำพูดของมนุษย์ไม่ว่าชาติใด ภาษาใด แยกออกได้กว้าง ๆ เป็นสองลักษณะ หนึ่งคือพูดตรงไปตรงมาตามธรรมดา เมื่อพูดแล้วก็เข้าใจได้ทันที สองคือพูดเป็นชั้นเชิง ไม่พูดตรงไปตรงมาแต่มีความหมายในคำพูดนั้น ๆ ผู้ฟังอาจเข้าใจความหมายทันทีหากคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลาย หากไม่ได้ใช้กันอย่างแพร่หลาย ผู้ฟังอาจต้องคิดจึงจะเข้าใจ หรือบางทีคิดแล้วก็อาจเข้าใจเป็นอย่างอื่นหรือไม่เข้าใจเลยก็เป็นได้ คำพูดเป็นชั้นเชิงนี้เราเรียกกันว่า “สำนวน” ซึ่งคำพูดเป็นสำนวน ชาวบ้านเรียกกันว่า พูดสำบัดสำนวน” ในสำนวนไทยและสำนวนจีนได้มีการนำหลายสิ่งหลายอย่างมาใช้ในการอุปมาเปรียบเทียบ ซึ่งสัตว์ก็เป็นหนึ่งในสิ่งที้นำมาใช้ในการอุปมาเปรียบเทียบ เช่น งู ม้า สุนัข เสือ ไก่ เป็นต้น ในบริบทของประเทศไทย ไก่เป็นสัตว์เลี้ยงฟักบ้านที่อยู่คู่กับคนไทยมานาน ทำให้คนไทยมีความผูกพันกับไก่ และนำอากัปกริยาอาการของไก่มาตั้งเป็นสำนวน สุภาษิตหรือคำพังเพยมากมาย เช่น หมูไปไก่อมา ตื่นแต่ไก่ให้ ไก่ทองยืนขาเดียว แต่ผู้วิจัยก็มักพบว่า แม้จะทราบว่ามีการใช้สัตว์ในสำนวน แต่กลับไม่สามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง และไม่ทราบความหมายของสำนวนอย่างแท้จริง

Urapeepatanapong (2563) กล่าวว่า “ไก่อกับชาวจีนมีความสัมพันธ์กันในหลายมิติ เช่น ในขนบประเพณีและความเชื่อโบราณของจีนนั้น เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับไก่ในหลายประการ ประการแรกคือ “ไก่” ถือเป็นหนึ่งในสิบสองนักษัตร โดยชาวจีนมีความเชื่อที่เป็นมงคลระหว่างคนที่เกิดในปีนักษัตรนี้กับ “ไก่” ในแง่ของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและชุมชน ประเพณีแต่งงานและงานศพ ด้วยเหตุนี้ “ไก่” จึงถือเป็นสัตว์สำคัญที่ขาดไม่ได้ในสังคมจีน และประการที่สองคือ ประเด็นทางด้านภาษาที่สะท้อนให้เห็นระบบความคิดของชาวจีนที่มีต่อ “ไก่” เนื่องจากการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของคนในสังคมบอกให้ทราบว่าคนในสังคมนั้นมีระบบความคิดหรือมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องราวและประเด็นต่าง ๆ อย่างไร” ทั้งนี้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวนไทยและสำนวนจีน ผู้วิจัยพบว่ามีการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนเกี่ยวกับสัตว์ เช่น ศึกษาสำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำว่า “งู” (Sawatyothin, 2562) ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” (Palanumas et al., 2564) เป็นต้น โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “ไก่” เป็นงานที่ศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณ์ “ไก่” ในภาษาจีนและภาษาไทยตามมุมมองทางปริชาน (Yao, 2561) และมโนทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อคำว่า “ไก่” (Urapeepatanapong, 2563)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” เนื่องด้วยสำนวนจีนบางสำนวนมีความคล้ายคลึงกับสำนวนไทย เช่น 杀鸡儆猴 (ฆ่าไก่เตือนลิง) กับสำนวนไทย “เชือดไก่ให้ลิงดู” ในที่นี้คำว่า “ไก่” ไม่ได้มีความหมายตรงตัวที่เป็นการเชือดไก่ให้ลิงดูจริง ๆ แต่หมายถึงการลงโทษคนหนึ่ง เพื่อเป็นตัวอย่างให้อีกคนหนึ่งเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าขัดคำสั่ง หรือไม่กล้าทำความผิด เป็นต้น และศึกษาภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนและสำนวนไทย ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะแนวคิด มุมมอง วิถีชีวิต วัฒนธรรมระหว่างสองชนชาติได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันของชาวจีนและชาวไทยให้ตีมากยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการวางการศึกษาด้านภาษาจีนใน

ประเทศไทย ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของจีนและไทย

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ในด้านความหมาย
- 2) เพื่อศึกษาภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่”

3. ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยศึกษาสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ผ่านมุมมองเชิงเปรียบเทียบเฉพาะความหมาย แบ่งประเภท และศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำดังกล่าวข้างต้น โดยการรวบรวมข้อมูลสำนวนจากแหล่งข้อมูลดังนี้

1) พจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 2 (Chengyudacidian committee, 2020) ซึ่งเป็นพจนานุกรมสำนวนจีนฉบับล่าสุด ที่บรรจุสำนวนจีนไว้กว่า 18,000 สำนวน และพจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่ (lamworamate, 2559) ซึ่งเป็นพจนานุกรมฉบับใหม่ และมีคำศัพท์สำนวนกว่า 14,000 คำ

2) หนังสือ “สำนวนไทย” (Kanchanakphan, 2543) ซึ่งเป็นหนังสือที่อธิบายที่มา ลักษณะการใช้ และตัวอย่างการใช้สำนวนไทย และ “สำนวนไทย” (Ministry of Education, 2545) ซึ่งเป็นหนังสือที่บรรจุสำนวนไทยกว่า 359 สำนวน

3) เว็บไซต์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 แหล่งข้อมูลพจนานุกรมออนไลน์ฉบับล่าสุดที่มีความน่าเชื่อถือ และมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย

4. ทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรม Kittopakarnkit (2563) กล่าวว่า สำนวนจีนเป็นมรดกอันล้ำค่าในคลังคำภาษาจีน ที่บ่งชี้ลักษณะเฉพาะของสังคมจีน และเป็นถ้อยคำที่กล่าวสืบทอดกันมา โดย Luo (2015) ได้กล่าวว่า คำศัพท์แต่ละคำในแต่ละภาษา ความหมายที่ใช้ในปัจจุบันอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากความหมายเดิม หากไม่เข้าใจในวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ ก็ยากที่จะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำศัพท์ และความหมายได้ดี

Huang and Bo (2002) กล่าวถึงลักษณะเด่นของสำนวนจีนว่าสำนวนจีนมีความหมายโดยนัย และมีโครงสร้างกำหนดตายตัว ส่วน Tangtieanchai (2009) กล่าวว่าโครงสร้างทางภาษาของสำนวนจีนมีทั้งแบบโครงสร้างวลี และโครงสร้างประโยค และ Li et al. (2563) ได้กล่าวว่าความหมายของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จากการศึกษาอารมณ์ของสำนวน สำนวนมีทั้งเชิงบวก เชิงลบ ความเป็นกลาง และแบ่งภาพสะท้อนจากลักษณะการใช้สำนวนเป็น 2 ประเภทใหญ่คือ สะท้อนให้เห็นภาพรวมด้านสิ่งแวดล้อมของทั้งสองประเทศที่แตกต่างกัน และสะท้อนให้เห็นภาพรวมของวัฒนธรรมในด้านวิถีชีวิต อาชีพ ทศนคติ ค่านิยม ฯลฯ ที่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้



1. แนวคิดเกี่ยวกับมโนทัศน์และอุปลักษณ์คำว่า “ไ้”

Yao (2561) กล่าวว่าสังคมจีนและไทยล้วนเคารพยกย่อง “ไ้” โดยทั้งภาษาไทยและภาษาจีนได้นำ “ไ้” มาใช้ในการเปรียบเทียบ อาจเนื่องด้วยนับตั้งแต่โบราณไ้นอกจากเป็นสัตว์เลี้ยงซึ่งอยู่คู่กับคนไทยและจีนโดยตลอด เป็นรูปสัตว์ที่ไว้เคารพบูชา รวมถึงเป็นหนึ่งใน 12 นักซัตรของทั้งสองชนชาติ ซึ่งในภาษาจีน “ไ้” เป็นสัญลักษณ์ของความป็นมงคล เนื่องด้วยคำว่า “吉 (jī ไ้)” เป็นคำพ้องเสียงของ “吉 (มงคล)” Urapeepatanapong (2563) ได้ศึกษามโนทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อคำว่า “ไ้” ผ่านการวิเคราะห์เชิงภาษา ซึ่งการปรากฏให้เห็นในศิลปะจีนหรือบทบาททางพิธีกรรม ชาวจีนเชื่อว่า “ไ้” เป็นสัตว์มงคลและมีความสำคัญในประเพณีโบราณและพิธีกรรมต่าง ๆ เกิดจากสาเหตุ 2 ประการคือ 1) อิทธิพลของความเชื่อชาวบ้านที่มีมาแต่ดั้งเดิม และ 2) การพ้องเสียงซึ่งเป็นลักษณะพิเศษทางภาษา แต่ผู้วิจัยก็สังเกตเห็นว่าการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของชาวจีน คำว่า “ไ้” มีความหมายในเชิงลบเช่นกัน ซึ่งเป็นผลจากการถ้อยความหมายคุณสมบัติของ “ไ้” เช่น ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมการหากิน ขี้ตกใจ อ่อนแอ ขนาดตัวของไ้ เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า “ไ้” เป็นสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต มีทั้งความหมายเชิงบวกและเชิงลบในมโนทัศน์และอุปลักษณ์ของชาวจีนและชาวไทย และการศึกษาสำนวนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์มีความเกี่ยวข้องกับอุปลักษณ์ของสัตว์ชนิดนั้น และเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ของบุคคลในสังคมนั้น และเพื่อให้เข้าใจถึงการสื่อความหมายตามมโนทัศน์ของเจ้าของภาษา การวิเคราะห์ความหมายเชิงลบและเชิงบวกจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้สำนวนนั้น ๆ ในบริบทที่ถูกต้องและเหมาะสม

2. งานวิจัยเกี่ยวกับสำนวนเชิงเปรียบเทียบ

ลักษณะที่ 1 ประเภทของสำนวน Yao (2561) ศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณ์ “ไ้” ในภาษาจีนและภาษาไทยตามมุมมองปริชานพบว่า มีการอุปมาที่คล้ายคลึงกัน แบ่งเป็น 1) แสดงขอบเขตของเรื่องราว เช่น ถูกทำมาเปรียบกับการทำผิดกฎหมายในสำนวนจีน และถูกนำมาเปรียบกับการทำเรื่องน่าอับอายในสำนวนไทย 2) แสดงลักษณะนิสัยของคน เช่น สำนวนจีนและภาษาไทยมักใช้ “ไ้” แทนผู้ที่อ่อนแอ 3) แสดงองค์ประกอบทางวัฒนธรรม สังคม ชนชาติที่แตกต่าง โดยสำนวนไทยมักใช้ “ไ้” อุปมาความหมายเชิงลบมากกว่าเป็นกลาง เป็นต้น Palanumas et al. (2564) ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” พบว่าประเภทของสำนวนจีนที่มีคำว่า “虎” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “เสือ” มีความคล้ายคลึงกันถึง 6 ประเภท ได้แก่ 1) สำนวนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก จิตใจ 2) สำนวนที่เกี่ยวข้องกับความเสีง 3) สำนวนที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอน 4) สำนวนที่เกี่ยวข้องกับการยอมจำนน 5) สำนวนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและลักษณะนิสัย และ 6) สำนวนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของมนุษย์ นอกจากนี้คำว่า “虎” ในสำนวนจีนส่วนใหญ่จะสื่อความหมายเกี่ยวกับการกระทำที่รุนแรงของมนุษย์ ส่วนคำว่า “เสือ” ในสำนวนไทยส่วนใหญ่จะสื่อถึงเรื่องการอบรมสั่งสอนและเรื่องความเสีง ใช้สื่อถึงการตกเตื่อนและการเผชิญอันตราย อีกทั้งสำนวนจีนกับสำนวนไทยที่มีคำว่าเสือที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันยังสามารถใช้สื่อความหมายในมุมมองที่เหมือนกันของชาวจีนและชาวไทย ซึ่งปรากฏทั้งแง่บวกและแง่ลบได้

ลักษณะที่ 2 ประเภทและภาพสะท้อนของสำนวน Yothana (2556) ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “吃” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” โดยแบ่งสำนวนเป็น 3 ประเภท คือสำนวนจีนที่มีคำว่า “吃” กับสำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” เหมือนกัน สำนวนจีนที่มีคำว่า “吃” แต่สำนวนไทยใช้คำอื่น และสำนวนไทยที่มีคำว่า “กิน” แต่สำนวนจีนใช้คำอื่น โดยจากการเปรียบเทียบทางด้านความหมายสะท้อนให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างกันของชาวจีนและชาวไทยในด้านสภาพแวดล้อม สภาพชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ทศนคติและค่านิยมต่าง ๆ Sawatyothin (2562) ศึกษาสำนวนไทยและสำนวนจีนที่มีคำว่า “งู” เพื่อศึกษาประเภทและภาพสะท้อนสำนวนของทั้งสองภาษา ผลการศึกษาพบว่า 1) ประเภทของสำนวนสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ สำนวนไทยที่มีคำว่า “งู” กับสำนวนจีนที่มีคำว่า “งู” เหมือนกัน สำนวนไทยไม่มีคำว่า “งู” แต่สำนวนจีนมีคำว่า “งู” และสำนวนไทยมีความหมายตรงกันกับสำนวนจีนแต่สำนวนไทยใช้คำอื่น 2) ภาพสะท้อนของสำนวนมี 5 ลักษณะ ดังนี้ (1) ภาพสะท้อนทางธรรมชาติ (2) ภาพสะท้อนทางพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ และสัตว์ (3) ภาพสะท้อนทางวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ที่อยู่อาศัย (4) ภาพสะท้อนทางความเชื่อ ศาสนา (5) ภาพสะท้อนทางเครื่องดนตรี การละเล่น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงอ้างอิงแนวคิดการศึกษาของ Yao (2561) ในการศึกษาผ่านมุมมองปริธานเพื่อศึกษาอารมณ์ของสำนวน และอ้างอิง Palanumas et al. (2564) Sawatyothin (2562) โดยการแบ่งประเภทและการวิเคราะห์ภาพสะท้อน เพื่อศึกษาสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ในเชิงลึกว่าในการใช้ในความหมายประเภทใด และประเภทนั้น ๆ ปรากฏทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทยหรือไม่ เป็นต้น

5. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

- 1) สำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” หมายถึงสำนวนที่มีคำดังกล่าวในแหล่งข้อมูลที่กำหนด
- 2) อารมณ์ของสำนวน หมายถึง ความหมายเชิงบวกและความหมายเชิงลบของสำนวน

6. ระเบียบวิธีวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษารวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้อ่านและรวบรวมข้อมูลจาก 4 แหล่งข้อมูลตามขอบเขตการศึกษา พบสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” 45 สำนวน และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” 28 สำนวน รวมทั้งสิ้น 73 สำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) รวบรวมสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ที่ปรากฏในหนังสือ พจนานุกรมและเว็บไซต์ตามขอบเขตแหล่งข้อมูลที่กำหนด ได้แก่ พจนานุกรมสำนวนจีน ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 2 (Chengyudacidian committee, 2020) พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่ (lamworamate, 2559) “สำนวนไทย” (Kanchanakphan, 2543) “สำนวนไทย” (Ministry of Education, 2545) เว็บไซต์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554



3) ใช้ตารางบัญชีแสดงจำนวนสำนวนจีนและสำนวนไทยเป็นเครื่องมือการวิจัย คัดเลือกสำนวนที่ตรงตามเกณฑ์ มีคำว่า “鸡” และ “狗” และแปลโดยอ้างอิงพจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่ (lamworamate, 2559) งานวิจัยเรื่องมโนทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อคำว่า “ไก่” (Urapeepatanapong, 2563) เป็นหลัก

4) วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบความหมายของสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ผ่านมุมมองการศึกษาเกี่ยวกับมโนทัศน์ และมุมมองทางปริชานของ Yao (2561) Li et al. (2563) Palanumas et al. (2564) เพื่อจำแนกประเภทสำนวนตามความหมาย สังเคราะห์อารมณ์และภาพสะท้อนของสำนวน

5) สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

7. ผลการศึกษา

จากการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพบสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” 45 สำนวน และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” 28 สำนวน รวมทั้งสิ้น 73 สำนวน จากการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่”

จากการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบด้านความหมายสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ สำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ที่มีความหมายเหมือนกัน จำนวน 9 สำนวน และสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ที่มีความหมายต่างกัน จำนวน 64 สำนวน

1.1 สำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ที่มีความหมายเหมือนกัน

จากการวิเคราะห์ พบว่าชาวจีนและชาวไทยต่างมีมุมมองที่คล้ายคลึงกันในการเปรียบ “ไก่” กับสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ พฤติกรรม และการลงโทษ โดยมีสำนวนจีน 5 สำนวน และสำนวนไทย 4 สำนวน แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ 2 สำนวน ประเภทพฤติกรรมของมนุษย์ 4 สำนวน และประเภทการลงโทษมนุษย์ 3 สำนวน ซึ่งความหมายของสำนวน ล้วนแสดงอารมณ์สำนวนในเชิงลบ เนื่องด้วยใช้เปรียบเพื่อกล่าวถึงความแอ้อัดของผู้คนและสิ่งปลูกสร้าง การทำสิ่งที่ไม่จริงจัง การสับสน และใช้แทนผู้ที่อ่อนแอ รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกัน

ประเภทสำนวน	สำนวนจีน คำแปล (ความหมาย)	สำนวนไทย (ความหมาย)
สภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่	1. 鸡鸣狗吠 ไก่ขันหมาเห่า (มีผู้คนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น)	1. ไก่บินไม่ตกดิน (บริเวณที่มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นแออัด)
พฤติกรรมของ มนุษย์	2. 呆若木鸡 นิ่งเหมือนไก่ไม้ (ตกตะลึง เช่อไปหมด ตะลึงงัน งงงัน)	2. งงเป็นไก่ตาแตก (สับสนจนทำอะไรไม่ถูก ไม่เข้าใจเรื่องที่เกิดขึ้นจริง)
	3. 斗鸡走狗 ไก่ชนหมาวิ่ง (การกระทำที่ไร้แก่นสาร)	3. เหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ (หยิบหย่ง ทำอะไรไม่จริงจัง ไม่เอาการไม่เอางาน)

ประเภทสำนวน	สำนวนจีน คำแปล (ความหมาย)	สำนวนไทย (ความหมาย)
การลงโทษมนุษย์	4. 杀鸡儆猴 ฆ่าไก่เตือนลิง (ใช้วิธีการลงโทษคนหนึ่งเพื่อเป็นการ ตักเตือนอีกคนหนึ่ง)	4. เชือดไก่ให้ลิงดู (ลงโทษคนหนึ่ง เพื่อเป็นตัวอย่างให้อีกคน หนึ่งเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าขัดคำสั่ง หรือไม่กล้าทำความผิด)
	5. 杀鸡吓猴 ฆ่าไก่ให้ลิงตกใจ (ใช้วิธีการลงโทษคนหนึ่งเพื่อเป็นการ ตักเตือนอีกคนหนึ่ง)	

จากตารางข้างต้น ทั้งสำนวนจีนและสำนวนไทยล้วนใช้ “ไก่” แสดงถึงความหมายที่เหมือนกัน คือ 1) สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ที่มีความแออัด หนาแน่น ได้แก่ 鸡鸣狗吠 และไก่บินไม่ตกดิน 2) พฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความงงเงี้ยว ไร้แก่นสาร และไม่จริงจัง เช่น 呆若木鸡 และงงเงี้ยวเป็นไก่ตาแตก 3) การลงโทษมนุษย์ ซึ่งล้วนสื่อถึงวิธีการลงโทษคนหนึ่งเพื่อตักเตือนอีกคนหนึ่ง เช่น 杀鸡儆猴 เชือดไก่ให้ลิงดู

1.2 สำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ที่มีความหมายต่างกัน

จากการวิเคราะห์อารมณ์ของสำนวนผ่านความหมาย ซึ่งประกอบด้วยความหมายเชิงบวกและความหมายเชิงลบเป็นหลักเนื่องด้วยมโนทัศน์และมุมมองที่แตกต่างกัน และจากการแบ่งประเภทของสำนวนพบว่า มีบางสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายแตกต่างกัน แต่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันปรากฏให้เห็น โดยแบ่งเป็นสำนวนที่แสดงถึงความหมายเชิงบวก 19 สำนวน และสำนวนที่แสดงถึงความหมายเชิงลบ 45 สำนวน รวมทั้งสิ้น 64 สำนวน

1.2.1 สำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ที่แสดงถึงความหมายเชิงบวก

สำนวนจีนและสำนวนไทยที่แสดงถึงความหมายเชิงบวก 19 สำนวน เป็นสำนวนจีน 10 สำนวน สำนวนไทย 9 สำนวน ดังนั้นเห็นได้ว่าสำนวนที่มีความหมายเชิงบวกทั้งในภาษาจีนและภาษาไทยมีจำนวนใกล้เคียงกัน แบ่งเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ของมนุษย์ 5 สำนวน 2) เวลา 7 สำนวน 3) การรักษาโรค 1 สำนวน 4) พฤติกรรมของมนุษย์ 3 สำนวน 5) ลักษณะรูปร่างของมนุษย์ 2 สำนวน และ 6) สังคม 1 สำนวน ทั้งนี้ประเภทที่ 1 เป็นประเภทที่แสดงให้เห็นทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย ประเภทที่ 2-3 เป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเฉพาะในสำนวนไทย และประเภทที่ 4-6 เป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเฉพาะในสำนวนจีน

ตารางที่ 2 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายเชิงบวกประเภทความสัมพันธ์ของมนุษย์

สำนวนจีน/ไทย	สำนวน คำแปล	ความหมาย
สำนวนจีน	1. 范张鸡黍 ฟานจางไก่ฟาง	มีสัจจะและความรักความผูกพันในหมู่เพื่อน
	2. 鸡犬升天 ไก่สุนัขขึ้นสวรรค์	บุคคลหนึ่งบุคคลใดมีอิทธิพลบารมี บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับเขาก็พลอยได้แอบอิงบารมีพลอยได้ดีไปด้วย
	3. 嫁鸡随鸡 ออกเรือนกับไก่ก็ต้องอยู่ตามไข่	ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วต้องใช้ชีวิตคู่กับสามี ไม่ว่าจะสามีจะดีหรือเลว จะมีหรือจนก็ต้องอยู่เคียงคู่ต่อไป



สำนวนจีน/ไทย	สำนวน คำแปล	ความหมาย
	4.一人得道，鸡犬升天 หนึ่งคนได้ทาง ไก่สุนัขขึ้นสวรรค์	บุคคลคนหนึ่งคนใดมีลาภยศได้เป็นใหญ่เป็นโต ญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงของบุคคลผู้นั้น ก็พลอยได้อาศัยบารมีมีหน้ามีตาไปด้วย
สำนวนไทย	1. หมูไปไก่อมา	ให้หมูเป็นของก้านัล เขาก็ให้ไก่อมาเป็นการตอบแทนเป็นการแสดงน้ำใจไมตรีตอบแทนกันและกัน

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่าสำนวนประเภทที่ 1 ความสัมพันธ์ของมนุษย์ มีสำนวนจีนมากกว่าสำนวนไทย ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าการใช้คำว่า “ไก่อ” ในสำนวนจีนและสำนวนไทยมีความสอดคล้องกันในการสื่อถึงความสัมพันธ์ในเชิงบวก แต่สำนวนจีนมีมากกว่า เนื่องด้วยเดิมทีแล้วนั้น “ไก่อ” เป็นสัญลักษณ์ของความมงคลและเป็นองค์ประกอบในการแสดงความสัมพันธ์ ซึ่งสำนวนจีนใช้สื่อถึงการมีสัจจะ ความผูกพัน การมีความสัมพันธ์อันดีทั้งความสัมพันธ์แบบเพื่อน สามิภรรยา ญาติ และความสัมพันธ์ของคู่รัก เช่น 范张鸡黍 หมายถึง มีสัจจะและความรักความผูกพันในหมู่เพื่อน ส่วนสำนวนไทยใช้สื่อถึงการตอบแทนน้ำใจไมตรีตอบแทนกันและกัน คือ หมูไปไก่อมา

ตารางที่ 3 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายเชิงบวกประเภทเวลา และประเภทการรักษาโรค

ประเภทสำนวน	สำนวน (ความหมาย)
เวลา	1. ไก่อขึ้น (เวลารุ่งสาง) 2. ไก่อโห่ (เวลารุ่งสาง) 3. ไก่อขึ้นรัง (เวลาพลบค่ำ) 4. ตื่นก่อนไก่อ (ตื่นแต่เช้ามีด) 5. ตื่นแต่ไก่อโห่ (ตื่นแต่ไก่อขึ้น คือตื่นแต่มีด) 6. มาก่อนไก่อ (มาแต่มีด ตั้งแต่ไก่อยังไม่ขึ้น) 7. มาแต่ไก่อโห่ (มาตั้งแต่ไก่อขึ้น)
การรักษาโรค	1. หมู เห็ด เป็ด ไก่อ (ยาแก้โรคกษัย “หมู” หมายถึง หญ้าแห้วหมู “เห็ด” หมายถึง ใบชุมเห็ด “เป็ด” หมายถึง รากต้นดินเป็ด “ไก่อ” หมายถึง ใบมะค้ำไก่อ)

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นสำนวนประเภทที่ 2 เวลา และสำนวนประเภทที่ 3 การรักษาโรค จากการวิเคราะห์พบว่า สำนวนไทยมีการใช้ “ไก่อ” ในการสื่อถึงเวลา การเริ่มต้นในเวลารุ่งสาง เช้ามีด และพลบค่ำ โดยไก่อเป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มต้นวันใหม่ เช่น ตื่นแต่ไก่อโห่ ตื่นก่อนไก่อ และ “ไก่อ” ยังใช้เรียกยาสมุนไพรที่ชื่อว่าใบมะค้ำไก่ออีกด้วย

ตารางที่ 4 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายเชิงบวกประเภทพฤติกรรมของมนุษย์ ลักษณะรูปร่างของมนุษย์ และสังคม

ประเภทสำนวน	สำนวนจีน คำแปล	ความหมาย
พฤติกรรมของมนุษย์	1. 鸡鸣而起 ไก่ขันก็ลุกขึ้น	ความขยันหมั่นเพียร ตื่นมาทำมาหากินตั้งแต่เช้า
	2. 家鸡野鹜 ไก่บ้านเปิดป่า	มนุษย์ที่ชอบอะไรแปลกใหม่ ไม่ชอบสิ่งของธรรมดาทั่วไป
	3. 闻鸡起舞 พอได้ยินเสียงไก่ขันก็ลุกขึ้นมารำ	ผู้มีความมุ่งมั่นจะตื่นเช้าเพื่อฝึกหัดฝีมือ หรือบุรุษผู้มีปณิธานที่มีจิตใจเด็ดเดี่ยวแน่วแน่
ลักษณะรูปร่างของมนุษย์	1. 鹤立鸡群 นกกระเรียนในฝูงไก่	คนที่มีรูปร่างหน้าตา คุณธรรม ความสามารถที่ล้ำเลิศเหนือกว่าผู้คนอื่นโดยทั่วไป
	2. 金鸡独立 ไก่ทองยืนขาเดียว	ทำยืนขาเดียว คือ ทำยืนขาเดียวของมวยจีน ที่ยืนขาเดียวเหมือนกับไก่ตัวผู้
สังคม	1. 鸡犬不惊 ไก่สุนัขไม่ตกใจ	ไม่แตะต้องแม้แต่ผมเส้นเดียว ชี้ให้เห็นถึงความสงบสุข ไม่มีเรื่องราวเกิดขึ้น

จากตารางข้างต้น สำนวนประเภทที่ 4-6 ล้วนเป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเฉพาะในสำนวนจีน จากการวิเคราะห์พบว่าสำนวนจีนที่มีคำว่า “ไก่” มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่หมายถึงความขยันหมั่นเพียร ความมุ่งมั่น การมีรูปร่างหน้าตา ความสามารถ และความสงบสุข ซึ่งประเภทพฤติกรรมของมนุษย์ สืบถึงพฤติกรรมและการกระทำที่ดี เป็นคนที่ขยันทำมาหากิน คนที่ชอบทำอะไรแปลกใหม่ เช่น 家鸡野鹜 และ 鸡鸣而起 ประเภทบุคลิกภาพของมนุษย์ สืบถึงลักษณะและรูปร่างภายนอกของมนุษย์ เช่น 鹤立鸡群 และประเภทสังคมสืบถึงความสงบสุขของสังคม เช่น 鸡犬不惊

ทั้งนี้เห็นได้ว่าจากสำนวนที่แสดงความหมายเชิงบวก ด้านเวลา ซึ่งปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย เป็นด้านที่มีจำนวนสำนวนมากที่สุด คือ 7 สำนวน เนื่องด้วยวิถีชีวิตของคนไทยที่ให้ความสำคัญกับไก่มาตั้งแต่สมัยโบราณ และบ้านของคนไทยตั้งแต่สมัยโบราณมักเลี้ยงไก่ และไก่ก็จะขันในเวลายามเช้า อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าแม้ในประเภทเวลาไม่มีสำนวนจีน แต่ในประเภทพฤติกรรมของมนุษย์ที่เน้นในการสืบถึงผู้มีความมุ่งมั่น มีจิตใจเด็ดเดี่ยวแน่วแน่ มีความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องของเวลา คือ การตื่นเช้าเพื่อฝึกหัดฝีมือ ได้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องการประพฤติปฏิบัติเพื่อการฝึกฝน ส่วนด้านที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ การรักษาโรคและด้านสังคม โดยด้านการรักษาโรคปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย เนื่องด้วยประเทศไทยมีสมุนไพรที่หลากหลาย

1.2.2 สำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” ที่แสดงถึงความหมายเชิงลบ

สำนวนจีนและสำนวนไทยที่แสดงความหมายเชิงลบ 45 สำนวน เป็นสำนวนจีน 30 สำนวน สำนวนไทย 15 สำนวน จึงเห็นได้ว่ามีสำนวนจีนมากกว่าสำนวนไทยอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นแม้ในมนทัศน์ของชาวจีน “ไก่” จะเป็นสัญลักษณ์ของความมงคล แต่เมื่อวิเคราะห์ผ่านมุมมองทางอรรถศาสตร์ ความหมายของ “ไก่” ก็มีการใช้ในเชิงลบด้วยเช่นกัน โดยสามารถแบ่งเป็น 7 ประเภท ได้แก่ 1) พฤติกรรมของมนุษย์ 14 สำนวน 2) สังคม 11 สำนวน 3) คุณค่าและความสำคัญ 7 สำนวน 4) ความสัมพันธ์ของมนุษย์ 5 สำนวน 5) อาชีพขาย



บริการ 1 จำนวน 6) บุคลิกภาพของมนุษย์ 4 จำนวน 7) ความวุ่นวาย 3 จำนวน ทั้งนี้ประเภทที่ 1-4 เป็นประเภทที่แสดงให้เห็นทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย ประเภทที่ 5 เป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเฉพาะในสำนวนไทย และประเภทที่ 6-7 เป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเฉพาะในสำนวนจีน รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายเชิงลบประเภทพฤติกรรมของมนุษย์

สำนวนจีน/ ไทย	สำนวน คำแปล	ความหมาย
สำนวนจีน	1. 割鸡焉用牛刀 การฆ่าไก่โดยใช้มีดฆ่าวัว	ชี้ข้างจับตักแตน ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่
	2. 鸡蛋里挑骨头 หากกระดูกในไข่ไก่	เจตนาหาข้อตำหนิติเตียนคนอื่น ทั้งที่ไม่มีข้อให้ตำหนิ
	3. 鸡鸣狗盗 ไก่ขันหมาขโมย	ลูกไม้ต้น ๆ ใช้ความสามารถในทางไม่ดี
	4. 鸡犬不留 ไก่สุนัขไม่เหลือทิ้ง	การปล้นทรัพย์
	5. 牛刀割鸡 ใช้มีดที่ฆ่าวัวฆ่าไก่	การทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่
	6. 牛鼎烹鸡 ใช้ภาชนะที่ใส่วัวมาต้มไก่	การใช้ของไม่เหมาะสม เอาของดีไปใช้กับสิ่งที่ไม่สำคัญ ไม่มีประโยชน์
	7. 山鸡舞镜 ไก่ภูเขารำหน้ากระจก	หลงตัวเอง ทะนงตนเอง
	8. 偷鸡摸狗 ขโมยไก่ลูบสุนัข	พวกลักเล็กขโมยน้อย
สำนวนไทย	1. ไก่แก่แม่ปลาช่อน	หญิงมีอายุที่มีมารยาเลห์เหลี่ยมมาก
	2. ปล่อยไก่	แสดงความโง่ความเชื่อเชอะชะเออออกมา
	3. อ้าปากก็เห็นลิ้นไก่	รู้เท่าทันถ้อยคำที่พูดออกมา
	4. หมาหยอกไก่	หยอกล้อ ชายหยอกล้อหญิงในทำนองขู่ว่าจะเป็นที่เล่นที่จริง
	5. เอาไก่ผูกตุตมา	การล้อคนมาสาย
	6. ไก่หลง	ผู้หญิงที่รู้ไม่เท่าทันโลก พลัดมาอยู่ในที่ที่ถูกผู้ชายล่อลวงไปได้

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นสำนวนประเภทที่ 1 พฤติกรรมของมนุษย์ เป็นสำนวนจีน 8 จำนวน และสำนวนไทย 6 จำนวน ล้วนสื่อความหมายถึงพฤติกรรมและการกระทำที่ไม่ดีของมนุษย์ โดยการทำเรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ การทะนงตน การลักขโมย เช่น 鸡蛋里挑骨头 หมายถึง เจตนาแคะไค้แผลของคนอื่น เจตนาพินฝอยหาตะเข็บ ไก่แก่แม่ปลาช่อน หมายถึง หญิงมีอายุที่มีมารยาเลห์เหลี่ยมมาก

ตารางที่ 6 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายเชิงลบประเภทสังคม

สำนวนจีน/ ไทย	สำนวน คำแปล	ความหมาย
สำนวนจีน	1.宁为鸡口，无为牛后 เป็นหัวไก่ดีกว่าหางวัว	การยอมเป็นผู้นำในที่เล็ก ๆ ไม่ยอมเป็นผู้ตามในที่ใหญ่
	2.牝鸡晨鸣 แม่ไก่ขันตอนเช้า	ผู้หญิงไม่ทำหน้าที่ของตนเอง มาทำหน้าที่ผู้ชายจะทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองล่มจม
	3.牝鸡司晨，惟家之索 แม่ไก่ขันตอนเช้า ก็คงจะบ้านแตก	ผู้หญิงไม่ทำหน้าที่ของตนเอง มาทำหน้าที่ผู้ชายจะทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองล่มจม
	4.杀鸡取卵 ฆ่าไก่เอาไข่	มุ่งหวังที่จะเอาผลประโยชน์เฉพาะหน้า โดยทำลายผลประโยชน์ในระยะยาว
	5.偷鸡不着蚀把米 ขโมยไก่ไม่ได้ เสียข้าวสารอีกกำมือ	ฉวยโอกาสไม่สำเร็จยังขาดทุนอีกต่างหาก
สำนวนไทย	1.ไก่อ่อนสอนขัน	ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยยังไม่ทันรู้เล่ห์เหลี่ยมของคน
	2.ไก่กินข้าวเปลือก	ไก่อังกินข้าวเปลือกอยู่ตราบใด คนก็ยงกินสินบนอยู่ตราบนั้น
	3.ไก่อรงบ่อน	ผู้ที่อยู่ในฐานะตัวสำรอง ซึ่งจะเรียกมาใช้เมื่อไรก็ได้
	4.ทำนาอย่าเสียไร่ เลี้ยงไก่ออย่าเสียรัง	อย่าเกียดคร้านปล่อยเวลาให้เปล่าประโยชน์ การทำนาและเลี้ยงไก่ เป็นพื้นฐานการทำกินของคนไทยมาอย่างยาวนาน อย่าเกียดคร้าน ปล่อยให้เวลาล่วงไปว่างเปล่าพยายามทำให้เป็นล่ำเป็นสันเกิดผลประโยชน์จริง ๆ
	5.เปิดขันประชันไก่	ไก่สามารถขันได้ดี ผู้ที่มีความรู้ความสามารถน้อยแต่อวดแสดงแข่งกับผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง
	6.ลูกไก่ในกำมือ	ผู้ตกอยู่ใต้อำนาจ ไม่มีทางต่อสู้

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นสำนวนประเภทที่ 2 ประเภทสังคม เป็นสำนวนจีน 5 สำนวน สำนวนไทย 6 สำนวน โดยความหมายในสำนวนจีนจะสื่อถึงประเทศชาติบ้านเมือง การฉกฉวยโอกาส ผลประโยชน์ เช่น 牝鸡晨鸣 หมายถึง ผู้หญิงไม่ทำหน้าที่ของตนเอง มาทำหน้าที่ผู้ชายจะทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองล่มจม ส่วนในสำนวนไทยสื่อถึงการใช้อำนาจ การติดสินบน เช่น ลูกไก่ในกำมือ หมายถึง ผู้ตกอยู่ใต้อำนาจ ไม่มีทางต่อสู้ และการทำงานโดยไม่ปล่อยให้ว่าง เช่น ทำนาอย่าเสียไร่ เลี้ยงไก่ออย่าเสียรัง



ตารางที่ 7 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายเชิงลบประเภทคุณค่าและความสำคัญ

สำนวนจีน/ ไทย	สำนวน และคำแปล	ความหมาย
สำนวนจีน	1. 鸡虫得失 ไก่แมลงได้และเสีย	เรื่องเล็กน้อยไม่มีความสำคัญอะไร
	2. 鸡飞蛋打 ไก่บินไข่ก็แตก	เหลวทั้งคู่ เหลวทั้งสองอย่าง จับปลาสองมือ
	3. 鸡肋 ซีโครงไก่	ไม่มีค่าอะไร จีบจ้อย
	4. 鸡零狗碎 ไก่กับหมาแตกละเอียด	ไม่เป็นชิ้นเป็นอันกระท่อนกระแท่น
	5. 鸡毛蒜皮 ขนไก่อกับเปลือกกระเทียม	เรื่องเล็กน้อยที่ไม่สำคัญอะไร ขี้หมูราขี้หมาแห้ง
	6. 陶犬瓦鸡 ไก่และสุนัขที่ทำมาจากดิน	สิ่งที่ไม่มีความสำคัญค่า ถึงแม้รูปลักษณ์ภายนอกเหมือนกันแต่ไม่มีความสามารถเหมือนของจริง
สำนวนไทย	1. ไก่ได้พลอย	ผู้ที่ได้สิ่งของมีค่า แต่ไม่เป็นประโยชน์แก่ตน

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นสำนวนประเภทที่ 3 ประเภทคุณค่าและความสำคัญ เป็นสำนวนจีนมากกว่าสำนวนไทยอย่างเห็นได้ชัด โดยความหมายในสำนวนจีนส่วนใหญ่จะสื่อถึงเรื่องที่ไม่สำคัญหรือเรื่องที่ไร้ประโยชน์ เช่น 鸡虫得失 หมายถึง เรื่องเล็กน้อยไม่มีความสำคัญอะไร ส่วนในสำนวนไทยสื่อถึงการได้สิ่งของที่มีค่า แต่ไม่มีประโยชน์แก่ตน จากสำนวน ไก่ได้พลอย

ตารางที่ 8 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายเชิงลบประเภทความสัมพันธ์ของมนุษย์

สำนวนจีน/ไทย	สำนวน และคำแปล	ความหมาย
สำนวนจีน	1. 淮南鸡犬 ไก่สุนัขของจุ่นหนาน	คนที่ได้รับอำนาจจากการพึ่งพาผู้อื่น
	2. 鸡犬之声相闻，老死不相往来 อยู่ใกล้ขนาดเสียงไก่เสียงหมาดังได้ยิน แต่ไม่ไปมาหาสู่กันชั่วชีวิต	ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ไม่แลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลหรือหน่วยงาน
	3. 鸡争鹅斗 ไก่ห่านต่อสู้กัน	ทะเลาะกันด้วยเรื่องเล็ก ๆ
	4. 偷鸡摸狗 ขโมยไก่ขโมยหมา	(ชายหญิง) ลักลอบมั่วโลกีย์
สำนวนไทย	1. ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่	ต่างฝ่ายต่างรู้ความลับของกันและกัน

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นสำนวนประเภทที่ 4 ประเภทความสัมพันธ์ของมนุษย์ ซึ่งสื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือหน่วยงาน การทะเลาะกัน และความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาว โดยแบ่งเป็นสำนวนจีน 4 สำนวน สำนวนไทย 1 สำนวน เช่น 偷鸡摸狗 หมายถึง (ชายหญิง) ลักลอบมั่วโลกีย์ ส่วนสำนวนไทยจะสื่อถึงการรู้ถึงความลับของกันและกัน คือ ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่ หมายถึง ต่างฝ่ายต่างรู้ความลับของกันและกัน

ตารางที่ 9 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายเชิงลบประเภทอาชีพขายบริการ

สำนวนไทย	ความหมาย
1. ไก่ตาฟาง	ผู้หญิงหากินที่มีอายุมาก ยืนหาลูกค้าตามมุมมืด

แม้ว่าจากมโนทัศน์เกี่ยวกับ “ไก่” ของชาวจีน จะมีการสื่อถึงความหมายประเภทนี้เช่นกัน แต่แหล่งข้อมูลที่กำหนดไม่ปรากฏสำนวนจีนในประเภทนี้ จึงพบเพียงสำนวนไทย 1 สำนวน คือ ไก่ตาฟาง หมายถึง ผู้หญิงหากินที่มีอายุมาก ยืนหาลูกค้าตามมุมมืด

ตารางที่ 10 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายเชิงลบประเภทลักษณะรูปร่างของมนุษย์ ความวุ่นวาย

ประเภท สำนวน	สำนวนจีน และคำแปล	ความหมาย
ลักษณะ รูปร่างของ มนุษย์	1. 鹤发鸡皮 ผมเป็นหงส์ผิวเป็นไก่	คนชราที่มีใบหน้าแก่และอ่อนแอ
	2. 鸡皮鹤发 ผิวเป็นไก่ผมเป็นนกกระเรียน	เป็นคนชราที่มีใบหน้าแก่และอ่อนแอ
	3. 落汤鸡 ไก่ตกน้ำแกง	เปียกโชกเหมือนลูกหมาตกน้ำ
	4. 手无缚鸡之力 มือไม่มีแรงจะมัดไก่	ไม่มีแรง แรงน้อย
ความ วุ่นวาย	1. 鸡飞狗跳 ไก่บินหมากระโดด	เหตุการณ์ที่สับสนวุ่นวาย ตื่นตระหนก กันไปหมด อลหม่าน
	2. 鸡飞狗走 ไก่บินหมาเดิน	ตื่นตระหนกกันไปหมด
	3. 鸡犬不宁 ไก่สุนัขไม่สงบ	เกิดความวุ่นวายไปทั่ว เกิดความเดือดร้อนไปทุกหย่อมหญ้า

จากตาราง ล้วนเป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเฉพาะในสำนวนจีน ทั้งนี้ประเภทที่ 6 บุคลิกภาพของมนุษย์ มี 4 สำนวน สื่อถึงลักษณะและรูปร่างภายนอกของมนุษย์และสัตว์ รวมถึงแรงและกำลัง เช่น 鹤发鸡皮 หมายถึง คนชราที่มีใบหน้าแก่และอ่อนแอ 落汤鸡 หมายถึง เปียกโชกเหมือนลูกหมาตกน้ำ เป็นต้น และสำนวนประเภทที่ 7 ความวุ่นวาย มี 3 สำนวน สื่อถึงเหตุการณ์ความวุ่นวายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เช่น 鸡犬不宁 หมายถึง เกิดความวุ่นวายไปทั่ว เกิดความเดือดร้อนไปทุกหย่อมหญ้า

ทั้งนี้เห็นได้ว่าจากสำนวนที่แสดงความหมายเชิงลบ มีจำนวนของสำนวนจีนมากกว่าสำนวนไทยอย่างเห็นได้ชัด โดยประเภทพฤติกรรมของมนุษย์มีจำนวนของสำนวนมากที่สุด คือ 14 สำนวน ปรากฏทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย ส่วนประเภทอาชีพขายบริการมีจำนวนของสำนวนน้อยที่สุด คือ 1 สำนวน ปรากฏเฉพาะในสำนวนไทย

2. วิเคราะห์ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” และภาษาไทยที่มีคำว่า “ไก่”

จากการศึกษาภาพสะท้อนโดยวิเคราะห์ความหมายโดยตรงของสำนวน ผ่านมุมมองเชิงเปรียบเทียบ ผู้วิจัยพบว่า มีภาพสะท้อนรวม 11 ด้าน สามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ภาพสะท้อนที่ปรากฏทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย 6 ด้าน 2) ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนไทยแต่ไม่ปรากฏในสำนวนจีน 3 ด้าน และ 3) ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนแต่ไม่ปรากฏในสำนวนไทย 2 ด้าน โดยภาพสะท้อนล้วนเป็นไปตามบริบทของแต่ละสังคม ซึ่งเกิดจากมุมมอง วิถีชีวิต สังคม และขนบธรรมเนียมประเพณี ดังนี้



2.1 ภาพสะท้อนที่ปรากฏทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย

ภาพสะท้อนที่ปรากฏทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย 6 ด้าน โดยด้านที่ 1-3 แสดงให้เห็นทั้งภาพสะท้อนเชิงบวกและเชิงลบ ในขณะที่ด้านที่ 4-6 ล้วนเป็นภาพสะท้อนเชิงลบ เนื่องด้วยประเทศจีนและประเทศไทยมีทั้งมุมมองที่เหมือนกันและต่างกันในบางประเด็น อย่างไรก็ตามภาพสะท้อนที่ปรากฏทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทยล้วนเป็นไปตามบริบทของแต่ละสังคม ซึ่งเกิดจาก มุมมอง วิถีชีวิต สังคม และขนบธรรมเนียม

2.1.1 ด้านความสัมพันธ์ของมนุษย์ สำนวนไทยและสำนวนจีนส่วนใหญ่ปรากฏภาพสะท้อนด้านความสัมพันธ์ในเชิงบวก สำนวนจีนจะสื่อถึงความสัมพันธ์ในหลายรูปแบบ เช่น ความสัมพันธ์ในรูปแบบเพื่อนสามภรรยา ญาติพี่น้อง เห็นได้จากสำนวนจีน 嫁鸡随鸡 หมายถึง ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วต้องใช้ชีวิตคู่กับสามี ไม่ว่าสามีจะดีหรือเลว จะมีหรือจนก็ต้องอยู่เคียงคู่ต่อไป ส่วนสำนวนไทยจะสื่อถึงความสัมพันธ์ในรูปแบบการแสดงความไม่ไตร่ตรองแทนกัน การรู้ถึงความลับของทั้งสองฝ่าย เห็นได้จากสำนวนไทย หมูไปโก่มา โก่อเห็นตีนงู งูเห็นนมไก่ ทั้งนี้ความสัมพันธ์ในเชิงลบเห็นได้จากสำนวนจีน เช่น 鸡争鹅斗 หมายถึง ทะเลาะกันด้วยเรื่องเล็ก

2.1.2 ด้านพฤติกรรมของมนุษย์ สำนวนจีนจะสื่อถึงพฤติกรรมและการกระทำที่ดี เช่น คนที่ขยันทำมาหากิน คนที่ชอบทำอะไรแปลกใหม่ ตัวอย่างเช่น 斗鸡走狗 และพฤติกรรมและการกระทำที่ไม่ดี เช่น พฤติกรรมที่ง่วงวย การกระทำที่ไร้แก่นสาร ทะนงตนเอง ความสามารถในทางไม่ดี การปล้นทรัพย์ การทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ ตัวอย่างเช่น 鸡鸣而起 鸡犬不留 ส่วนสำนวนไทยจะสื่อถึงพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่น การล้อเลียนคนอื่น การทำอะไรไม่จริงจัง เช่น เหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ หมายถึง ทำอะไรไม่จริงจัง ไม่เอาการเอางาน เอาไก่ผูกตุตมา หมายถึง การล้อคนมาสาย เป็นต้น

2.1.3 ด้านสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ทั้งสำนวนจีนและสำนวนไทยสื่อถึงความเป็นอยู่ของผู้คนที่มีบ้านเรือนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เห็นได้จากสำนวนจีน 鸡鸣狗吠 หมายถึง มีผู้คนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ชีวิตมั่นคง และสำนวนไทย ไก่บินไม่ตกดิน หมายถึง บริเวณที่มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นแออัด

2.1.4 ด้านสังคม สำนวนจีนจะสื่อถึงเรื่องผลประโยชน์ การฉกฉวยโอกาส การที่ผู้หญิงไม่ทำหน้าที่ของตัวเอง มาทำหน้าที่ผู้ชายจะทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองล่มจม เช่น 牝鸡晨鸣 มุ่งหวังที่จะเอาผลประโยชน์เฉพาะหน้า โดยทำลายผลประโยชน์ในระยะ เช่น 杀鸡取卵 ส่วนสำนวนไทยจะสื่อเปรียบถึงการตัดสินใจ การตกอยู่ใต้อำนาจ เช่น ไก่กินข้าวเปลือก ซึ่งธรรมชาติของไก่ชอบกินข้าวเปลือก จึงนำมาใช้ในทางที่ว่า ไก่ยังกินข้าวเปลือกอยู่ตราบใด คนก็ยังกินสินบนอยู่ตราบนั้น

2.1.5 ด้านการลงโทษมนุษย์ ทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทยนำไก่มาใช้เพื่อสื่อถึงการลงโทษให้ผู้อื่นเกรงกลัว ไม่กล้าทำความผิดอีก เห็นได้จากสำนวนจีนและไทย เช่น 杀鸡儆猴 เชือดไก่ให้ลิงดู ซึ่งหมายถึง การลงโทษคนหนึ่ง เพื่อเป็นตัวอย่างให้คนอื่นหรือคนกลุ่มอื่นเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าขัดคำสั่ง

2.1.6 ด้านคุณค่าและความสำคัญ สำนวนจีนและสำนวนไทยในด้านนี้ส่วนใหญ่จะสื่อถึงเชิงลบ โดยสำนวนจีนจะสื่อถึงสิ่งที่ไม่มีความสำคัญ ไม่มีความหมาย ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง เห็นได้จากสำนวนจีน 陶犬瓦鸡 หมายถึง สิ่งที่ไม่มีความสำคัญ ถึงแม้รูปลักษณ์ภายนอกเหมือนกันแต่ไม่มีความสามารถเหมือนของจริง 鸡毛

蒜皮 หมายถึง เรื่องเล็กน้อยที่ไม่สำคัญอะไร และสำนวนไทยจะสื่อถึงการได้สิ่งของที่ไม่มีประโยชน์แก่ตน เห็นได้จากสำนวนไทย ไก่ได้พลอย หมายถึง ผู้ที่ได้สิ่งของมีค่า แต่ไม่เป็นประโยชน์แก่ตน

2.2 ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนไทยแต่ไม่ปรากฏในสำนวนจีน

ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนไทยแต่ไม่ปรากฏในสำนวนจีนมีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเวลา และด้านการรักษาโรค และด้านอาชีพขายบริการ ซึ่งเป็นเพราะวิถีชีวิตที่ใช้ไก่เป็นสัตว์เลี้ยงคู่บ้านในการบอกเวลา ใช้สมุนไพรที่หลากหลายในการรักษาโรค และเป็นเพราะมุมมองการเปรียบ “ไก่” เป็นผู้หญิงประเภทโสเภณี ทั้งนี้ ด้านที่ 1-2 แสดงให้เห็นทั้งภาพสะท้อนเชิงบวก ส่วนด้านที่ 3 เป็นภาพสะท้อนเชิงลบ

2.2.1 ด้านเวลา สำนวนไทยใช้พฤติกรรมของไก่มาเป็นการบอกเวลาในสมัยก่อน ไก่จะขันตั้งแต่เวลาเช้ามีพระอาทิตย์กำลังจะขึ้น เห็นได้จากสำนวน ไก่ขัน หมายถึง เวลารุ่งสาง และพฤติกรรมของไก่ไม่ได้มีเพียงการขันตอนเช้าตรู่เท่านั้น เวลากลางวันไก่จะคุ้ยเขี่ยหาอาหารกินตามพื้นดิน เมื่อตกเย็นพระอาทิตย์ใกล้จะลับขอบฟ้า ไก่ก็มักบินขึ้นไปบนรั้ว เห็นได้จากสำนวนไทย ไก่ขันรั้ว หมายถึง เวลาพลบค่ำ

2.2.2 ด้านการรักษาโรค คนไทยในสมัยก่อนมีการนำสมุนไพรมาใช้ในการรักษาโรค เห็นได้จากสำนวนไทย หมู เห็ด เป็ด ไก่ หมายถึง ยาสมุนไพร 4 ชนิด ได้แก่ หัวหมู ใบชุมเห็ด รากต้นตีนเป็ด และใบมะค่าไก่ รวม 4 อย่างต้มกินเรียกว่า “หมู เห็ด เป็ด ไก่” โดยสมุนไพรทั้ง 4 ชนิดนี้จะช่วยในการรักษาโรคภัย เป็นโรคตามตำราแพทย์แผนโบราณ ทำให้ร่างกายทรุดโทรม มีอาการผอมแห้งตัวเหลืองเท้าเย็น

2.2.3 ด้านอาชีพขายบริการ คำว่าไก่นอกจากจะหมายถึงสัตว์ปีกจำพวกนกแล้ว คำแสดงของคำว่าไก่ในภาษาไทยมักจะใช้ในการสื่อถึงผู้หญิงที่เป็นหญิงโสเภณีหรือผู้หญิงรักสนุก เห็นได้จากสำนวนไทย ไก่ตาฟาง หมายถึง ผู้หญิงหากินที่มีอายุมากยื่นหาลูกค้าตามมมมม

2.3 ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนแต่ไม่ปรากฏในสำนวนไทย

ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนแต่ปรากฏในสำนวนไทย ปรากฏให้เห็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะรูปร่างของมนุษย์ ซึ่งสื่อถึงความหมายเชิงบวกและเชิงลบ ส่วนด้านความวุ่นวายแสดงเพียงความหมายเชิงลบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นมุมมองของชาวจีน

2.3.1 ด้านลักษณะรูปร่างของมนุษย์ คนจีนนำไก่มาเปรียบเทียบกับเห็นถึงลักษณะรูปร่างภายนอกและความสามารถที่ล้าเลิศกว่าคนทั่วไป และใช้เปรียบลักษณะการยืน คนชราที่มีใบหน้าแก่และร่างกายอ่อนแอ คนที่ไม่มีแรง แรงน้อย และคนที่ร่างกายเปี้ยกโงก เห็นได้จากสำนวนจีน เช่น 金鸡独立 หมายถึง ท่าที่ยืนขาเดียว คือ ท่ายืนขาเดียวของมวยจีน ที่ยืนขาเดียวเหมือนกับไก่ตัวผู้ 鸡皮鹤发 หมายถึง คนชราที่มีใบหน้าแก่และอ่อนแอ 落汤鸡 หมายถึง เปี้ยกโงกเหมือนไก่ตกลงในหม้อแกง เปี้ยกโงกเหมือนลูกหมาตกน้ำ

2.3.2 ด้านความวุ่นวาย กล่าวคือ คนจีนมองว่า “ไก่” เป็นลักษณะของสัตว์ที่สามารถสร้างความวุ่นวายได้ สำนวนจีนใช้สะท้อนให้เห็นลักษณะดังกล่าว เช่น 鸡飞狗跳 หมายถึง เหตุการณ์ที่สับสนวุ่นวาย ตื่นตระหนกกันไปหมด 鸡犬不宁 หมายถึง เกิดความวุ่นวายไปทั่ว เกิดความเดือดร้อนไปทุกหย่อมหญ้า



8. สรุปและอภิปรายผล

จากการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ พจนานุกรม เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” และศึกษาภาพสะท้อนของสำนวน พบว่าสำนวนจีนที่มีคำว่า “鸡” มี 45 สำนวน และสำนวนไทยที่มีคำว่า “ไก่” มี 28 สำนวน รวมทั้งสิ้น 73 สำนวน ผลการศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ผลการเปรียบเทียบด้านความหมาย สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ **1) สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกัน** 9 สำนวน 3 ประเภท ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่มีความแออัด หนาแน่น ชีวิต ได้แก่ 鸡鸣狗吠 ไก่บินไม่ตกดิน (2) พฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความงงเง้ง ไร้แก่นสาร และไม่จริงจัง เช่น 呆若木鸡 งงเป็นไก่ตาแตก (3) การลงโทษมนุษย์ที่สื่อวิธีการลงโทษ เช่น 杀鸡吓猴 เชือดไก่ให้ลิงดู **2) สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายต่างกัน** แบ่งเป็น **2.1 สำนวนที่แสดงถึงความหมายเชิงบวก** 19 สำนวน ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกันทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย รวม 6 ประเภท ได้แก่ (1) ความสัมพันธ์ของมนุษย์ทั้งแบบเพื่อน สามิภรรยา ญาติพี่น้องที่มีสัจจะ ความผูกพัน มิมีตรีต่อกัน เช่น 嫁鸡随鸡 หมูไปไก่มา (2) เวลา โดยการใช้ไก่สื่อเวลาเช้า เช่น ไก่ขึ้นรัง มาก่อนไก่ (3) การรักษาโรค คือ หมูเห็ด เปิด ไก่ (4) พฤติกรรมของมนุษย์ที่ดี เป็นคนที่ขยันทำมาหากิน เช่น 鸡鸣而起 (5) ลักษณะรูปร่างของมนุษย์ โดยเฉพาะรูปร่างภายนอก เช่น 金鸡独立 (6) สังคมที่มีความสงบสุข คือ 鸡犬不惊 ทั้งนี้ประเภทที่ 1 เป็นประเภทที่แสดงให้เห็นทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย ประเภทที่ 2-3 เป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเฉพาะในสำนวนไทย และประเภทที่ 4-6 เป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเฉพาะในสำนวนจีน โดยด้านเวลาเป็นด้านที่มีจำนวนสำนวนมากที่สุด **2.2 สำนวนที่แสดงถึงความหมายเชิงลบ** 45 สำนวน รวม 7 ประเภท ได้แก่ (1) พฤติกรรมของมนุษย์ การทำเรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ การทะนงตน การลักขโมย เช่น 割鸡焉用牛刀 ปล่อยไก่ (2) สังคมที่มีการฉกฉวยโอกาส ผลประโยชน์ การใช้อำนาจ การติดสินบน เช่น 宁为鸡口，无为牛后 杀鸡取卵 (3) คุณค่าและความสำคัญที่กล่าวถึงเรื่องที่ไม่สำคัญหรือเรื่องที่ไร้ประโยชน์ เช่น 鸡虫得失 ไก่ได้พลอย (4) ความสัมพันธ์ของมนุษย์ สื่อถึงการทะเลาะกัน ความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาว เช่น 偷鸡摸狗 ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่ (5) อาชีพขายบริการ ไก่ตาฟาง (6) ลักษณะรูปร่างของมนุษย์ โดยเฉพาะรูปร่างภายนอก แร่งและกำลัง เช่น 鹤发鸡皮 (7) ความวุ่นวาย คือ เหตุการณ์ความวุ่นวายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน 3 สำนวน เช่น 鸡飞狗跳 ทั้งนี้ประเภทที่ 1-4 เป็นประเภทที่แสดงให้เห็นทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย ประเภทที่ 5 เป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเฉพาะในสำนวนไทย และประเภทที่ 6-7 เป็นสำนวนที่แสดงให้เห็นเฉพาะในสำนวนจีน นอกจากนี้สามารถเห็นได้ชัดเจนว่าสำนวนจีนที่มีความหมายเชิงลบมีจำนวนมากกว่าสำนวนไทย

2. ภาพสะท้อนของสำนวน 11 ด้าน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ **1) ภาพสะท้อนที่ปรากฏทั้งในสำนวนจีนและสำนวนไทย** 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ของมนุษย์ ด้านพฤติกรรมของมนุษย์ ด้านสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ ด้านสังคม ด้านการลงโทษมนุษย์ และด้านคุณค่าและความสำคัญ **(2) ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนไทยแต่ไม่ปรากฏในสำนวนจีน** 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเวลา ด้านการรักษาโรค และด้านอาชีพขายบริการ **(3) ภาพสะท้อนที่ปรากฏในสำนวนจีนแต่ไม่ปรากฏในสำนวนไทย** 2 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะรูปร่างของมนุษย์ และด้านความวุ่นวาย ทั้งนี้ความเหมือนและความแตกต่าง ล้วนเป็นไปตามบริบทของแต่ละสังคมดังนั้น

ดังนั้นจากการวิเคราะห์พบว่า ภาพสะท้อนที่เห็นเกิดจากมุมมอง วิถีชีวิต สังคม และขนบธรรมเนียมของชาวจีน และชาวไทย โดยการศึกษาเชิงเปรียบเทียบจะช่วยให้เข้าใจความหมายสำนวนที่แตกต่าง สามารถเข้าใจความคิด มโนทัศน์หรือทัศนคติของคนในเชื้อชาตินั้น ๆ ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากการอภิปรายผล งานวิจัยฉบับนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Palanumas et al. (2564) ซึ่งมีการเปรียบเทียบสำนวนเหมือนกัน คือ พฤติกรรมของมนุษย์ และสอดคล้องกับ Yao (2561) คือ “ไก่” มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตอย่างใกล้ชิด มีการใช้ “ไก่” ในการเปรียบเทียบการทำผิดกฎหมายในสำนวนจีน ใช้แทนผู้ที่อ่อนแอ ใช้แสดงพฤติกรรมของมนุษย์ ใช้แสดงถึงผู้หญิงที่มีอาชีพขายบริการ และมีความหมายเชิงลบเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าผลการวิจัยมีความแตกต่าง คือ สำนวนไทยบางสำนวนไม่ได้ใช้ “ไก่” เปรียบถึงผู้ชายที่รักเดียวใจเดียว แต่ใช้ “สุนัข” ในการเปรียบเทียบ ซึ่งเห็นได้จากสำนวน หม่าหยอกไก่

ส่วนของประเด็นภาพสะท้อนของสำนวน ผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกับงานวิจัยของ Sawatyothin (2562) ที่ศึกษาภาพสะท้อนของสำนวนที่มีคำว่า “งู” ถึง 9 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์ของมนุษย์ ด้านสังคม ด้านการลงโทษมนุษย์ ด้านคุณค่าและความสำคัญ ด้านเวลา ด้านการรักษาโรค ด้านอาชีพขายบริการ ด้านลักษณะรูปร่างของมนุษย์ และด้านความมึนเมา ซึ่งล้วนสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตหรือสภาพแวดล้อมของชาวจีนและชาวไทยอย่างชัดเจน

9. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีคำเกี่ยวข้องกับสัตว์ประเภทอื่น ๆ เช่น นก ปลา เป็นต้น และควรมีการศึกษาความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของสำนวนในทั้งสองภาษา เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้าใจความหมายของสำนวนในเชิงลึกมากยิ่งขึ้นได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เรียนหรือสอนเกี่ยวกับสำนวนภาษาจีนและสำนวนภาษาไทย

บรรณานุกรม

- Chengyudacidian committee. (2020). *Chengyudacidian*. The Commercial Press.(In Chinese)
- Huang, B., & Liao, X. (2002). *Xaindaihanyu*. Higher Education Press.(In Chinese)
- Iamworamate, T. (2559). *Chinese-Thai dictionary*. Ruam Sarn.(In Thai)
- Institute of Linguistics Cass. (2021). *Xiandai Hanyu cidian* (7th ed.). The Commercial Press. (In Chinese)
- Kanchanakphan, S. (2543). *Samnuan Thai*. Technology Promotion Association (Thailand-Japan).(In Thai)
- Kittopakarnkit, K. (2563). Chinese idioms: The worldviews of Chinese toward Chinese woman. *Chinese Study Journal*, 13(1), 271-301.(In Thai)
- Kraichan, P. (2558). *Complete English idioms: Complete English idioms*. P.S. Press.(In Thai)
- Li, M., Sattayopat, S., & Kitchalarat, K. (2563). A contrastive study of Chinese and Thai color idioms. *Ganesha Journal*, 16(1), 27-36.(In Thai)

- Luo, C. (2015). *Language and culture: Chinese people and Chinese culture*. New star press.
(In Chinese)
- Ministry of Education. (2545). *Samnuan Thai*. Teachers Council of Thailand Printing House
Ladprao. (In Thai)
- Palanumas, P., Kumduang, A., & Keawsuwan, C. (2564). A comparative study of Chinese
idiomatic expressions containing the word “HU” (Tiger) with Thai idiomatic
expressions containing the word “suea” (tiger). *Suthiparithat Journal*, 35(4), 74-103.
(In Thai)
- Royal Institute. (2554). Royal Institute dictionary 2554. <https://dictionary.orst.go.th/> (In Thai)
- Sawatyothin, S. (2562). Thai and Chinese proverb with the word “snake”. *Journal of Language,
Religion and Culture*, 8(2), 100-125.(In Thai)
- Tangtueanchai, V. (2009). *Chinese idiomatic phrases: Structures and purposes of usage*.
Dhurakit Pundit University.(In Thai)
- Urapeepatanapong, O. (2563). The Chinese concept of “ji” through language analysis. *Journal
of Language and Linguistics*, 38(2), 61-88.(In Thai)
- Yao, S. (2561). A comparative study of Chinese and Thai animal “chicken” metaphor from a
cognitive perspective. *Journal of International Studies*, 8(1), 169-195.(In Chinese)
- Yothana, G. (2556). A comparative study of Chinese idiomatic expressions containing the
words “chi” with their Thai equivalent /kin/. *Chinese Study Journal*, 6(6), 145-181.(In
Thai)